

A szőlő vegyszeres gyomirtása

A vegyszeres gyomirtás Heves megyében jelenleg csökkenő mértékű, mert a gazdaságok jelentős részében részes művelésbe, bérbe adták szőlőültetvényeiket. Főleg a Gramoxone-t használják, s előtérbe került a kézi kapálás. Az évelő gyomnövények borítása ezért csökkent. Második, már kevésbé kívánatos hatása, hogy tavasszal, elsősorban a fiatal telepítésekben sok területen uralkodó lett az ebszifű (a *Matricaria inodora*). A gyomnövény már ősszel kel, áttelel, s rendkívül gyorsan fejlődik a gyomirtószermertes talajokon. A következőkben elsősorban az abasári gyomirtási technológia tapasztalatait ismertetjük.

A közös művelésben maradt, csökkent területű szőlőkre a szakemberek nagyobb gondot fordítanak, beleértve a gyomfelvételezéseket, a terjedő gyomfajok feldehárítását is. Az évelő gyomnövények között az apró szulák (a *Convolvulus arvensis*), az útszéli zsázsa (a *Lepidium draba*), a hamvas szeder (a *Rubus caesius*), a mezei acat (a *Cirsium arvense*) mellett a farkasalma (az *Aristolochia clematitis*) okoz gondot rendkívüli szívósságával, szerencsére csak kisebb területeken. A magról jól terjedő betyárkóró (*Conyza canadensis*) korlátok között tartható. Újabban a ragadós galaj (a *Galium aparine*), helyenkénti (például abasári) szaporodása figyelhető meg. Növekszik a disznóparéj (az *Amaranthus*) fajok nyár végi területhódítása, feltehetően a triazin ellenálló biotípus is terjed.

Egyes területeken a nyár közepére, végére a csökkenő herbicidhatás nyomán (Lucernit, Acenit) a tyúkhúr (a *Stellaria media*) kelt nagyobb mértékben. Azért is feltűnő jelenség, mert az egyébként kezeletlen területen megfigyelt szőrös disznóparéj (*Amaranthus retroflexus*), kakaslábfű (*Echinochloa crus-galli*), a pirók ujjasmuhar (a *Digitaria sanguinalis*), a betyárkóró ellen a hatás még érvényesült. A nagy tömegű tyúkhúr mellett a pór-csin keserűfű (a *Polygonum aviculare*) szaporodott el foltonként. A tyúkhúr a talaj felső rétegéből csírázik ki, 3 cm-nél mélyebbről általában nem kel. Előfordulhat tehát, hogy a bőségesebb tavaszi és nyár végi csapadék hatására a készítmények épp a legfelső néhány cm-es rétegből mosódnak ki. Ezt látszik igazolni tesztelésünk eredménye is, amely a 20—30 cm-es talajrétegben nagyobb mennyiségű gyomirtószert mutatott ki.

A magról kelő gyomnövények elleni védekezésben a betyárkóró, az évelők közül pedig az apró szulák leküzdése a legfontosabb.

Az eléggé általánosan használt Lucenit és Nike Super Combi a rezisztens betyárkórót jól irtja. A diuron hatóanyaggal szembeni rezisztenciát eddig még nem figyeltük meg, pedig akad olyan terület, ahol a betyárkóró ellen már 4—5 éve alkalmazzák. Csekély humusztartalmú homokos talajokon, erodált foltokon, pangó vizes területeken, elsősorban csapadékos években levélsárgulást okozhat a diuron. A harmatgyökerek könnyebben felveszik, s ahol ezt a munkát nem végezték el, ott alkalmazásánál vagy az

adagot kell csökkenteni, vagy éves szüneteket kell közbeiktatni.

A gombabetegségek károsítása, illetve a fagsérülések nyomán fellépő lombhullás, száradás gyakran csak akkor különíthető el megnyugtatóan a gyomirtószerek okozta kártól, ha a törzset átvágva megvizsgáljuk az elhalásokat. A Lucenit dózisa 25 százalékkal csökkenthető, ha Aktikon PK-val kombináljuk. Acenittel együtt még az apró szulákat is mérsékelten visszafogja. A Lucenit osztott kezelésben is kijuttatható, a második permetezésnél perzselő készítménnyel együtt. Veszélye, hogy amennyiben időjárási okok miatt a második kezelés elmarad vagy késik a pirók ujjasmuhar nagyobb mennyiségben kel. A Devrinol csak kombinációban volt megfelelő, mert önállóan alkalmazva kiszelektálta az ugari szulákpohánkát (a *Bilderdykia convolvulus*), s a fehér libatop (a *Chenopodium album*) és a tarló tisztessű (a *Stachys annua*) ellen sem volt teljes hatása.

A fakadás körüli alapgyomirtások általában veszély nélkül elvégezhetők. Acenittel azonban nem, mely a fiatal rügyekben, hajtásokon gyorsan mutakozó száradásokat, perzseléseket vált ki. A szőlő ezt ugyan kinövi a fakadásig, mégis fejezzük be az Acenit felhasználását. A csillagpázsit irtáskor csak az irányított permetezés gazdaságos.

Az apró szulák ellen irányított permetezéssel alkalmazzák a Ronstart és a Dikotex 40-et is (ez utóbbi egyedi engedéllyel). A költség- és vegyszer-takarékos kijuttatása lehetővé teszi minden évben a Ronstar felhasználását is. Az egy ténylegesen kezelt hektárra a Ronstartból 3 litert permeteznek ki. Valamennyi megelőzően használt (posztemergens) készítményt a hatásfokozás céljából Agroponnal 5 l/ha keverték. A Dikotex 40-et a bogyókötés után, tavaly július 28-tól használták fel Olasz rizling, Rizlingszilváni, Saszla és Ottonel muskotály fajtákban. Ha a gyomosodás megkívánta, a Dikotex 40-et Afalonnal vagy Arezinnal együtt permetezték ki.

A betyárkóró Gramoxone- (paraquat-) rezisztenciáját 1984 óta figyelték meg megyénkben. Az első időszakban ezt vegyszerhibának, illetve technológiai hiányosságnak vélték, csak a megjelent cikkek kutatási eredményei irányították a figyelmet arra, hogy vegyszert kell váltani. A forgalomban lévő választékból a Finale igen eredményes. A Dikotex 40 időben korlátozott felhasználása (fakadás előtt, bogyókötés után) teret enged a Finale alkalmazásának. A Finale hatását lassan fejti ki, a tünetek például az apró szulákon egy-két nappal később jelentkeznek, illetve fejlődnek ki, mint a Gramoxone vagy a Ronstar használatakor. A gyomnövény leggyorsabban a Gramoxone után hajt újra, ezt követi a Finale. A Ronstar vagy a Dikotex 40 az előzőeknél eredményesebb.

Hatáscsökkentő a víz keménysége. A kemény vizeket trisóval lágyítják.

Kardos Rezső
(Rákóczi Tsz, Abasár)

Németh Imre
(Heves Megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás)